

بررسی و مقایسه اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، آمریکا و استرالیا

محمد حسن‌زاده (نویسنده مسئول)

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس
hasanzade@modares.ac.ir

رقبه قربانی بوساری

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، کتابدار دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی گیلان
R.ghorbani.b@gmail.com

هاجر زارعی

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن
hajar_zarei@toniau.ac.ir
تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۹/۰۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۰۲/۱۱

چکیده

هدف: پژوهش حاضر بر آن است تا وضعیت اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، آمریکا و استرالیا را مورد مقایسه قرار دهد.

روش: روش پژوهش حاضر پیمایشی و از نوع کاربردی است. بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند، ۴۶۰ نفر که بیشترین آمادگی خود را برای پاسخگویی به پرسشنامه طی دوره ۷ ماهه ۱۳۸۹/۸/۱ تا ۲۰۱۰/۷/۲۳ (۱۳۹۰/۳/۱ تا ۲۰۱۱/۳/۲۲) در گروه بحث اعلام نمودند، به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. از ۴۶۰ پرسشنامه توزیع شده، ۴۰۰ پرسشنامه (۸۷ درصد) به‌طور کامل بازگردانده شد.

یافته‌ها: پس از تجزیه و تحلیل نتایج مشخص شد که رفتار کتابداران عضو هر سه گروه بحث نسبت به اشتراک دانش، فعال و نگرش آنها نسبت به این فعالیت خوش‌بینانه است. طبق یافته‌ها، دانش کتابداران عضو گروه بحث ایران در سطح پایین‌تری نسبت به دانش کتابداران عضو دو گروه دیگر است. بین دانش، نگرش و رفتار کتابداران عضو هر سه گروه بحث نسبت به اشتراک دانش، به تفکیک، تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. همچنین مشخص شد که تفاوت‌هایی میان دیدگاه کتابداران عضو هر سه گروه بحث نسبت به عوامل فردی، سازمانی و فن‌آوری مؤثر بر اشتراک دانش وجود دارد. بین شدت تأثیر عوامل مشوق و بازدارنده بر اشتراک دانش در میان کتابداران عضو هر سه گروه بحث تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. افزون بر این، کتابداران عضو هر سه گروه بحث، بیشتر از ابزارهای الکترونیکی برای اشتراک دانش بهره می‌بردند؛ اما میزان استفاده آنها از ابزارها متفاوت بود. به‌طور کلی، اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث استرالیا و آمریکا، به ترتیب، مناسب‌تر از وضعیت اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث ایران ارزیابی شد.

اصالت/ارزش: این پژوهش برای نخستین بار موضوع اشتراک دانش را بر اساس مؤلفه‌های رفتار، دانش، و نگرش کتابداران در میان کتابداران عضو گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، آمریکا و استرالیا مورد بررسی قرار داده است.

کلیدواژه‌ها: اشتراک دانش، کتابداران، گروه بحث الکترونیکی کتابداری ایران، گروه بحث الکترونیکی انجمن کتابداری آمریکا، گروه بحث الکترونیکی انجمن کتابداری استرالیا.

مقدمه

امروزه دانش به عنوان یک دارایی در سطح سازمانی، ملی و بین‌المللی مطرح است. دانش، نیروی کارساز توسعه اجتماعی است و توجه جامعه به اطلاعات و دانش و تقاضای افراد برای کسب آن در حال افزایش است (اسدی، ۱۳۸۳). شکفته (۱۳۸۸) معتقد است که دانش و تجربیات کارکنان، سرمایه فکری هر سازمان محسوب می‌شود و تلاش بر آن است که این منبع ارزشمند با فرایندهای مناسب مدیریتی در میان کارکنان به اشتراک گذاشته شود. اشتراک دانش به‌عنوان فرایندی تعاملی به کسب دانش و تجربیات جدید، افزایش توانایی‌ها و قابلیت‌ها، و در نهایت به رفع نیاز کارکنان کمک به‌سزایی خواهد نمود. نقش اشتراک دانش در مدیریت دانش آن قدر مهم است که بعضی از نویسندگان بر این باورند که «وجود مدیریت دانش برای پشتیبانی از اشتراک دانش است» (داونپورت^۱، ۱۹۹۸؛ هیسمن^۲ و ویت^۳، ۲۰۰۰؛ نقل در کشاورزی، ۱۳۸۶).

موریس^۴ بر این باور است که کتابداران به‌عنوان کارکنان دانش‌مدار در کتابخانه‌ها با ساختار اطلاعات و دانش آشنایی دارند و می‌دانند که چگونه می‌توان اطلاعات و دانش را به‌خوبی سازماندهی کرد (کشمیری‌پور، احمدی، ۱۳۸۸). آنها در صورت برقراری ارتباط با سایر کتابداران و با اشتراک‌گذاری دانش خویش قادر خواهند بود تا به نحو مؤثرتری به حل مسائل بپردازند (نوناکا^۵، ۲۰۰۶؛ نقل در کاماساک^۶ و بولوتلار^۷، ۲۰۱۰). با توجه به حجم بالای منابع اطلاعاتی و نیاز کتابداران به اطلاعات جدید، اشتراک دانش یکی از راه‌های دستیابی آنها به اطلاعات مورد نیازشان است. اکثر کتابداران، اهمیت و ارزش اشتراک دانش را می‌دانند (پریخ^۸، دانشگر^۹ و فتاحی^{۱۰}، ۲۰۰۸) اما باید تلاش کنند تا علاوه بر حفظ اطلاعات و دانش شخصی خود، ارتباطات شبکه‌ای دانش خود را بهبود بخشند و جایگاه خود را در مدیریت دانش از نقش کاملاً اطلاعاتی به نقش مشارکتی مبنی بر دانش تغییر دهند. در غیر این صورت، دانش ضمنی آنها بدون اشتراک دانش و فراگیری دانش جدید، از بین خواهد رفت و یا به سرعت ارزش خود از دست خواهد داد (دلایمی^{۱۱}، ۲۰۰۷). در این پژوهش، منظور از اشتراک دانش فرایندی مشارکتی بین کتابداران مورد مطالعه است که اطلاعات، ایده‌ها، پیشنهادها و مهارت‌ها را به اشتراک می‌گذارند.

1. Davenport
5. Nonaka
9. Daneshgar

2. Huysman
6. Kamasak
10. Fattahi

3. Weight
7. Bulutlar
11. Dulaimi

4. Morris
8. Parirokh

به عقیده هیسلوب^۱، نگرش افراد یکی از مهم‌ترین فاکتورهای اشتراک دانش است و این فعالیت می‌تواند حاصل نگرش مثبت افراد باشد (یانگ^۲، ۲۰۰۷). در این پژوهش منظور از نگرش، احساس منفی و یا مثبتی است که کتابداران نسبت به ارائه دانش و تجربیات خویش و همچنین دریافت اطلاعات جدید از دیگران در محیط کاری یا فضای تعاملی دارند و در سه مقوله نگرش خوش‌بینانه، خنثی و بدبینانه مورد بررسی قرار می‌گیرد. نگرش خوش‌بینانه از درک مثبت، دیدگاه امیدوارانه و گرایش مثبت کتابداران نسبت به اشتراک دانش حاصل می‌شود اما نگرش بدبینانه از درک، باور و گرایش منفی کتابداران نسبت به اشتراک دانش ناشی می‌گردد. کتابدارانی که نگرش خاصی نسبت به امر اشتراک‌گذاری دانش نداشته باشد، نگرش آنها خنثی در نظر گرفته می‌شود.

رفتار واکنشی است که در برابر یک عمل یا کنش درونی و بیرونی از سوی افراد سر می‌زند و در این پژوهش نوع رفتار کتابداران تحت دو مقوله رفتار فعال و انفعالی مورد بررسی قرار می‌گیرد. رفتار فعال، رفتاری است که هدفمندانه و داوطلبانه از سوی کتابداران برای در اختیار قرار دادن دانش از سوی آنها بروز داده می‌شود. رفتار انفعالی نیز رفتاری است که کتابداران در صورت درخواست دیگران حاضر هستند دانش خویش را با دیگران به اشتراک بگذارند. دانش نیز به عنوان سرمایه‌های فردی کتابداران تعریف شده است که به صورت میزان آگاهی کتابداران نسبت به اشتراک دانش در سه سطح کم، متوسط و زیاد مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در این پژوهش منظور از عوامل بازدارنده، عواملی هستند که مانع اشتراک دانش در میان کتابداران مورد مطالعه باشند و شدت تأثیر آنها بر کتابداران مورد مطالعه، تحت سه مقوله عوامل فردی، سازمانی و فن آوری مورد بررسی قرار می‌گیرد. در رابطه با عوامل مشوق نیز عواملی که مشوق کتابداران مورد مطالعه در اشتراک دانش باشند، مدنظر این پژوهش قرار گرفته است و شدت تأثیر آنها بر کتابداران مورد مطالعه تحت دو مقوله عوامل فردی و سازمانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

با وجود پژوهش‌های انجام شده، مشخص نیست کتابداران به عنوان مهمترین سرمایه‌های دانش در کتابخانه‌ها در سه مؤلفه مطرح شده (دانش، نگرش و رفتار) در چه سطحی هستند و این میزان در سطح ملی و بین‌المللی متفاوت است یا خیر؟ همچنین مشخص نیست چه عواملی (اعم از فردی، سازمانی و فن آوری) به‌عنوان عوامل مشوق و بازدارنده بر اشتراک دانش

1. Hisloup

2. Yang

کتابداران در سطح ملی و بین‌المللی تأثیر دارند و شدت تأثیر این عوامل تا چه اندازه هستند؟ و همچنین چه ابزارهایی را برای اشتراک دانش در سطح ملی و بین‌المللی به خدمت می‌گیرند؟ گروه بحث الکترونیکی به‌عنوان یکی از ابزارها و فن‌آوری‌های ارتباطی می‌تواند جمع‌آوری دانش را از طریق پردازش و به اشتراک گذاری اطلاعات آسان نماید. با توجه به اینکه یکی از مهمترین ابزارهای اشتراک دانش، گروه‌های بحث الکترونیکی هستند، انتظار می‌رود کتابدارانی که عضو چنین گروه‌هایی هستند، ضمن آشنایی با ابزارها و فن‌آوری‌های ارتباطی، تمایل بیشتری برای اشتراک دانش با همکاران داشته باشند. در این پژوهش، منظور از ابزارها، کلیه ابزارهایی است که کتابداران مورد مطالعه برای اشتراک دانش از آنها استفاده می‌کنند و تحت ابزارهای رسمی/غیررسمی و الکترونیکی/ غیرالکترونیکی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس بررسی‌های پیشین پژوهشگران این پژوهش که گروه‌های بحث الکترونیکی انجمن‌های کتابداری کشورهای مختلف را مورد بررسی قرار دادند، گروه بحث الکترونیکی استرالیا^۱ بزرگ‌ترین گروه بحث الکترونیکی در سطح قاره استرالیا تحت مدیریت انجمن کتابداری استرالیا با قدمتی ۷۳ ساله می‌باشد و دارای زیرگروه‌هایی مانند وب ۲، سیستم‌های کتابخانه‌ای، شبکه‌های اطلاعاتی و... است. گروه بحث الکترونیکی انجمن کتابداری آمریکا^۲ نیز بزرگ‌ترین گروه بحث الکترونیکی در سطح قاره آمریکا تحت مدیریت انجمن کتابداری آمریکا با قدمتی ۱۳۷ ساله می‌باشد و دارای زیرگروه‌هایی همچون خدمات مرجع، مجموعه گسترده‌تری، سواد اطلاعاتی و... است. در ایران نیز گروه بحث الکترونیکی کتابداری مشهد نیز که در حال حاضر بزرگترین و فعال‌ترین گروه بحث الکترونیکی کتابداری در سطح ملی است به‌عنوان گروه بحث الکترونیکی ایران مدنظر قرار گرفت. به‌طور کلی، چون کتابداران از کتابخانه‌های مختلف و از بخش‌های گوناگون در سطوح ملی و بین‌المللی عضو آنها هستند، کتابداران عضو این گروه‌ها انتخاب شدند.

از آن جایی که پژوهشگران در پژوهش‌های اندکی در سطح ملی و بین‌المللی به موضوع اشتراک دانش بر اساس مؤلفه‌های رفتار، دانش، نگرش و همچنین ابزارها، عوامل مشوق و بازدارنده اشتراک دانش در میان کارکنان پرداخته‌اند، در این پژوهش اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث الکترونیکی کتابداری ایران و گروه‌های بحث الکترونیکی انجمن کتابداری آمریکا و استرالیا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

1. <http://www.alia.org.au/alinet/e-lists/>

2. <http://lists.ala.org/sympa>

پرسش‌های اساسی

- این پژوهش درصدد است تا به پرسش‌های زیر پاسخ دهد.
- ۱) دانش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟
 - ۲) نگرش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟
 - ۳) رفتار کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟
 - ۴) عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران کدام‌ها هستند؟
 - ۵) عوامل بازدارنده بر اشتراک‌گذاری دانش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران کدام‌اند؟
 - ۶) کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران چقدر ابزارهای اشتراک‌گذاری دانش را به خدمت می‌گیرند؟

فرضیه‌های پژوهش

- ۱) بین رفتار کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۲) بین دانش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۳) بین نگرش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۴) بین شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۵) بین شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

۶) بین ابزارهای مورد استفاده کتابداران عضو گروه های بحث الکترونیکی کتابداری ایران، آمریکا و استرالیا برای اشتراک گذاری دانش تفاوت معنی داری وجود دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش پیمایشی و از نوع کاربردی است. بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند، ۴۶۰ نفر که بیشترین آمادگی خود را برای پاسخگویی به پرسشنامه طی دوره ۷ ماهه ۱۳۸۹/۸/۱ تا (۲۰۱۰/۷/۲۳) تا (۲۰۱۱/۳/۲۲) در گروه بحث اعلام نمودند، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته با سؤال‌های بسته که به صورت الکترونیکی طراحی شده بود، استفاده شد. روایی نسخه فارسی پرسشنامه توسط ۷ متخصص ایرانی از رشته کتابداری و ۱ متخصص از رشته روان‌شناسی و همچنین روایی نسخه انگلیسی توسط ۵ متخصص خارجی از رشته‌های کتابداری و مدیریت مورد سنجش قرار گرفت. برای اطمینان از پایایی پرسش‌ها و گویه‌های مورد سنجش، پرسشنامه اولیه در جمعیت ۳۰ نفری مورد آزمون قرار گرفت و پایایی شاخص‌ها توسط نرم‌افزار اسپس اس نسخه ۱۶ و با استفاده از آلفای کرونباخ، با ضریب ۷۷ درصد محاسبه گردید. از ۴۶۰ پرسشنامه توزیع شده، ۴۰۰ پرسشنامه (۸۷ درصد) به طور کامل بازگردانده شد.

جدول ۱. توزیع و درصد فراوانی نمونه پژوهش و تعداد کل پاسخگویان نهایی هر سه گروه بحث الکترونیکی

گروه بحث الکترونیکی	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع کل
تعداد نمونه	۱۸۰	۱۵۰	۱۳۰	۴۶۰
درصد	٪۳۹	٪۳۳	٪۲۸	٪۱۰۰
تعداد پرسشنامه‌های توزیع شده	۱۸۰	۱۵۰	۱۳۰	۴۶۰
درصد	٪۳۹	٪۳۳	٪۲۸	٪۱۰۰
تعداد پاسخنامه‌های دریافتی	۱۵۴	۱۳۹	۱۲۴	۴۱۷
درصد	٪۳۴	٪۳۰	٪۲۷	٪۹۱
تعداد پاسخنامه‌های دریافتی که به طور کامل تکمیل نشدند	۴	۹	۴	۱۷
درصد	٪۰/۹	٪۱/۹	٪۰/۹	٪۳/۷
تعداد کل پاسخگویان نهایی	۱۵۰	۱۳۰	۱۲۰	۴۰۰
درصد	٪۳۴	٪۲۹	٪۲۴	٪۸۷

داده‌های گردآوری شده در این پژوهش به دو شکل «ارائه داده‌ها» (آمار توصیفی)، و «تحلیل داده‌ها» (آمار تحلیلی) بررسی و تجزیه و تحلیل گردیده است. از آزمون ناپارامتریک (کروسکالوالیس) و پارامتریک (واریانس یک راهه) برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. همچنین از آزمون رگرسیون دو متغیره برای بررسی شدت تأثیر عوامل بازدارنده و مشوق اشتراک دانش و از آزمون اسپیرمن برای بررسی رابطه میان سه متغیر دانش، نگرش و رفتار جهت ارائه مدل پیشنهادی و از آزمون فریدمن نیز برای محاسبه میانگین رتبه هر گویه استفاده شد. به دلیل تفاوت معنی دار بودن متغیرها در میان کتابداران مورد مطالعه، از آزمون توکی نیز برای بررسی سطح تفاوت آنها در میان کتابداران استفاده گردید. برای ارائه اطلاعات جمعیت شناختی و داده‌های حاصل از گویه‌های پرسش‌های پژوهش از آمار توصیفی استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های حاصل از اطلاعات جمعیت‌شناختی نشان داد که ۷۷ درصد پاسخگویان هر سه گروه بحث، زن بودند. اکثر پاسخگویان گروه بحث ایران مربوط به گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال (۶۴/۲ درصد) و پاسخگویان گروه‌های بحث آمریکا (۴۰/۷ درصد) و استرالیا (۳۶/۹ درصد) مربوط به گروه سنی بالای ۵۰ سال بودند. داده‌ها نشان داد که محل اقامت ۸ پاسخگو از گروه بحث استرالیا، ۵ پاسخگو از گروه بحث آمریکا و ۱ پاسخگو از گروه بحث ایران از کشورهای دیگر بوده است؛ به عبارتی، تنوع پاسخگویان غیربومی استرالیایی از دو گروه دیگر بیشتر است. سابقه کار حرفه‌ای اکثر کتابداران عضو گروه بحث ایران کمتر از ۵ سال (۶۴/۲ درصد)، و سابقه حرفه‌ای اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۳۹/۳ درصد) و استرالیا (۳۹/۲ درصد) بیشتر از ۲۰ سال بود. در ادامه، یافته‌ها نشان داد که اکثر کتابداران عضو هر سه گروه از کتابخانه‌های دانشگاهی (۴۸/۳ درصد) و از بخش مرجع (۲۸/۳ درصد) و دارای مدرک کارشناسی ارشد (۷۰/۵) بودند. اما حضور کتابداران گروه بحث استرالیا از کتابخانه‌های مختلف (ایالاتی، ملی و...) بیش (۴/۸ درصد) از سایر گروه‌ها بود.

پاسخ به پرسش‌های اساسی پژوهش

پرسش اساسی اول: دانش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟

جدول ۲. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب دانش نسبت به اشتراک دانش

گروه بحث دانش	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
پائین	فراوانی	۰	۱	۸
	درصد	٪۰	٪۰/۸	٪۰/۲
متوسط	فراوانی	۴۸	۱۱۲	۲۲۷
	درصد	٪۳۶/۹	٪۹۳/۳	٪۵۶/۸
بالا	فراوانی	۷۶	۷	۱۶۵
	درصد	٪۵۰/۷	٪۵/۸	٪۴۱/۳
جمع	فراوانی	۱۵۰	۱۲۰	۴۰۰
	درصد	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰

داده‌های جدول ۲، گویای این مطلب است که اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۵۰/۷ درصد) و استرالیا (۶۳/۱ درصد) از دانش بالا و اکثر کتابداران عضو گروه بحث ایران (۹۳/۳ درصد) از دانش متوسطی نسبت به اشتراک دانش برخوردار بودند. به طور کلی، تفاوت در سطح دانش کتابداران سه گروه بحث نسبت به اشتراک دانش مشاهده شد. نتایج حاصل از آزمون فریدمن نیز نشان داد که از بین گویه‌های دانش، گویه «آگاهی از اهمیت اشتراک‌گذاری دانش با همکاران» بالاترین رتبه را در میان کتابداران هر سه عضو گروه بحث استرالیا، آمریکا و ایران به خود اختصاص داده است.

پرسش اساسی دوم: نگرش کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟

جدول ۳. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب نگرش نسبت به اشتراک دانش

نگرش	گروه بحث			
	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
بدبینانه	فرآوانی	۰	۰	۰
	درصد	٪۰	٪۰	٪۰
خنثی	فرآوانی	۸	۷	۵۸
	درصد	٪۵/۳	٪۵/۴	٪۱۴/۱۵
خوش‌بینانه	فرآوانی	۱۴۲	۱۲۳	۳۴۲
	درصد	٪۹۴/۷	٪۹۴/۶	٪۸۵/۵
جمع	فرآوانی	۱۵۰	۱۳۰	۴۰۰
	درصد	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰

بر اساس داده‌های جدول ۳، اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۹۴/۷ درصد)، استرالیا (۹۴/۶ درصد) و ایران (۶۴/۲ درصد) نگرش خوش‌بینانه‌ای نسبت به اشتراک‌گذاری دانش داشتند. نتایج حاصل از آزمون فریدمن نیز نشان داد که از بین گویه‌های نگرش نسبت به اشتراک دانش، گویه «افزایش دانش شخصی در صورت اشتراک‌گذاری دانش با همکاران» در میان کتابداران عضو دو گروه بحث آمریکا و ایران، و گویه «انجام بهتر مسئولیت‌های حرفه‌ای در صورت اشتراک‌گذاری دانش» در میان کتابداران عضو گروه بحث استرالیا بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است.

پرسش اساسی سوم: رفتار کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش چگونه است؟

جدول ۴. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب رفتار نسبت به اشتراک‌گذاری دانش

رفتار	گروه بحث			
	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
انفعالی	فرآوانی	۳۰	۱۷	۷۴
	درصد	٪۲۰	٪۱۳/۱	٪۱۸/۵
فعال	فرآوانی	۱۲۰	۱۱۳	۳۲۶
	درصد	٪۸۰	٪۸۶/۹	٪۸۱/۵
جمع	فرآوانی	۱۵۰	۱۳۰	۴۰۰
	درصد	٪۱۰۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰

داده‌های جدول ۴، گویای این مطلب است که اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۸۰ درصد)، استرالیا (۸۶/۹ درصد) و ایران (۷۷/۵ درصد) رفتاری فعال نسبت به اشتراک‌گذاری دانش داشتند. در مجموع ۱۸/۵ درصد آنها رفتار انفعالی و ۸۱/۵ درصد نیز رفتاری فعال نسبت به اشتراک‌گذاری دانش داشتند.

نتایج حاصل از آزمون فریدمن نشان داد که از بین گویه‌های رفتار به اشتراک‌گذاری دانش، گویه «اشتراک‌داوطلبانه دانش با همکارانی که با مشکلات کاری مواجه می‌شوند» در میان کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و ایران، و گویه «در اختیار قرار دادن داوطلبانه دانش و تجربیات با همکاران» در میان کتابداران عضو گروه بحث استرالیا بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است.

از آزمون اسپیرمن نیز برای بررسی رابطه میان سه مؤلفه دانش، نگرش و رفتار استفاده شد.

جدول ۵. نتایج حاصل از آزمون اسپیرمن در رابطه با سه مؤلفه دانش، نگرش و رفتار

مؤلفه	رفتار	نگرش	رفتار
رفتار	۱	.۳۷۳	.۲۲۰
نگرش	.۳۷۳	۱	.۳۹۷
دانش	.۲۲۰	.۳۹۷	۱

داده‌های جدول ۵ مشخص کرد که بین دانش و نگرش ($R=0/397, P<0/01$)، نگرش و رفتار ($R=0/373, P<0/01$)، و رفتار و دانش ($R=0/220, P<0/01$) کتابداران مورد مطالعه رابطه معنی‌دار و مثبتی وجود دارد.

پرسش اساسی چهارم: عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش کتابداران کدام‌ها هستند؟

جدول ۶. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب عوامل مشوق در اشتراک‌گذاری دانش

عوامل مشوق	گروه بحث	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
کم	فراوانی	۰	۱	۰	۱
	درصد	۰٪	۰/۸٪	۰٪	۰/۳٪
متوسط	فراوانی	۶۲	۵۱	۳۱	۱۴۴
	درصد	۴۱/۳٪	۳۹/۲٪	۲۵/۸٪	۳۶٪
زیاد	فراوانی	۸۸	۷۸	۸۹	۲۵۵
	درصد	۵۸/۷٪	۶۰٪	۷۴/۲٪	۶۳/۸٪
جمع	فراوانی	۱۵۰	۱۳۰	۱۲۰	۴۰۰
	درصد	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪

طبق داده‌های جدول ۶، اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۵۸/۷ درصد)، استرالیا (۶۰ درصد) و ایران (۷۴/۲ درصد) شدت تأثیر عوامل مشوق در اشتراک دانش را در سطح بالایی ارزیابی کردند. نتایج حاصل از آزمون فریدمن در میان کتابداران عضو هر سه گروه بحث نشان داد که از بین گویه‌های عوامل مشوق، گویه «کسب دانش و تجربیات جدید» در میان کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و استرالیا، و گویه «رضایت مندی و کمک به دیگران» در میان کتابداران عضو گروه بحث ایران بیشترین رتبه را دریافت نمود.

پرسش اساسی پنجم: عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش کتابداران کدام‌اند؟

جدول ۷. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب عوامل بازدارنده در اشتراک دانش

عوامل بازدارنده	گروه بحث			
	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
کم	۲۹	۲۲	۶	۵۷
	٪ ۱۹/۳	٪ ۱۶/۹	٪ ۵	٪ ۱۴/۳
متوسط	۹۹	۷۷	۸۹	۲۶۵
	٪ ۶۶	٪ ۵۹/۲	٪ ۷۴/۲	٪ ۶۶/۳
زیاد	۲۲	۳۱	۲۵	۷۸
	٪ ۱۴/۷	٪ ۲۳/۸	٪ ۲۰/۸	٪ ۱۹/۴
جمع	۱۵۰	۱۳۰	۱۲۰	۴۰۰
	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰

داده‌های جدول ۷ گویای این مطلب است که اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۶۶ درصد)، استرالیا (۵۹/۲ درصد) و ایران (۷۴/۲ درصد) شدت تأثیر عوامل بازدارنده را در اشتراک دانش در سطح متوسطی ارزیابی کردند. نتایج حاصل از آزمون فریدمن نیز نشان داد که از بین گویه‌های عوامل بازدارنده «نبود فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش در سازمان» در میان کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و ایران، و «عدم آشنایی با نحوه کار و استفاده از ابزارها» در میان کتابداران عضو گروه بحث استرالیا بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است.

پرسش اساسی ششم: کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداری آمریکا، استرالیا و ایران چقدر ابزارهای اشتراک گذاری دانش را به خدمت می‌گیرند؟

جدول ۸. توزیع و درصد فراوانی کتابداران بر حسب ابزارها برای اشتراک دانش

ابزارها	گروه بحث			
	آمریکا	استرالیا	ایران	جمع
کم	۹	۵	۶	۲۰
درصد	٪ ۶	٪ ۳/۸	٪ ۵	٪ ۵
متوسط	۱۲۴	۱۰۶	۱۱۲	۳۴۲
درصد	٪ ۸۲/۷	٪ ۸۱/۵	٪ ۹۳/۳	٪ ۸۵/۵
زیاد	۱۷	۱۹	۲	۳۸
درصد	٪ ۱۱/۳	٪ ۱۴/۶	٪ ۱/۷	٪ ۹/۵
جمع	۱۵۰	۱۳۰	۱۲۰	۴۰۰
درصد	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰	٪ ۱۰۰

همان‌طور که داده‌های جدول ۸ نشان می‌دهد، اکثر کتابداران عضو گروه بحث آمریکا (۸۲/۷ درصد)، استرالیا (۸۱/۵ درصد) و ایران (۹۳/۳ درصد) در سطح متوسطی از ابزارهای اشتراک دانش استفاده می‌کنند. اما از میان کتابداران عضو سه گروه، کتابداران عضو گروه بحث استرالیا (۱۴/۶ درصد) بیش از سایر گروه‌ها در حد زیادی از ابزارهای اشتراک دانش استفاده می‌کنند. نتایج آزمون فریدمن نیز نشان داد که کتابداران عضو هر سه گروه بحث الکترونیکی تمایل داشتند بیشتر از ابزارهای الکترونیکی (پست الکترونیکی) و غیررسمی (ارتباطات رودررو) برای اشتراک دانش با دیگران استفاده کنند. البته کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و استرالیا علاوه بر دو روش مذکور از ابزارهای رسمی نیز در قالب جلسات و همایش‌های رسمی برای اشتراک دانش و تجربیات استفاده می‌کنند.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه ۱: بین رفتار کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۹. نتایج حاصل از آزمون کروسکال‌والیس در رابطه با رفتار نسبت به اشتراک دانش

رفتار	تعداد	میانگین رتبه	Chi square	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
آمریکا	۱۵۰	۲۰۸/۰۸	۶/۵۵۰	۲	۰/۰۳۸
استرالیا	۱۳۰	۲۱۲/۲۱			
ایران	۱۲۰	۱۷۸/۳۴			
کل	۴۰۰				

بر اساس داده‌های جدول ۹، به لحاظ رفتار به اشتراک‌گذاری دانش در بین کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران تفاوت معنی‌داری وجود داشته است. علاوه بر آن، با توجه به میانگین رتبه‌ها کمترین سطح رفتار نسبت به اشتراک‌گذاری دانش مربوط به پاسخگویان ایران و بیشترین سطح رفتار نسبت به اشتراک‌گذاری دانش مربوط به پاسخگویان استرالیا است.

فرضیه ۲: بین دانش کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۰. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل واریانس در رابطه با دانش کتابداران نسبت به اشتراک دانش

مجموع مجذورات	آماره F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
۱۹۰۵/۶۷۹	۶۱/۲۵۴	۹۵۲/۸۳۹	۲	۰/۰۰۰
۶۱۷۵/۵۹۹		۱۵/۵۵۶	۳۹۷	
۸۰۸۱/۲۷۸		۳۹۹		

جدول ۱۱. نتایج حاصل از آزمون توکی در رابطه با دانش کتابداران نسبت به اشتراک دانش

گروه بحث	تعداد	مقایسه میانگین با آلفا = ۰/۰۵		
		۱	۲	۳
ایران	۱۲۰	۲۱/۳۸		
آمریکا	۱۵۰		۲۵/۱۲	
استرالیا	۱۳۰			۲۶/۷۹
سطح معنی‌داری		۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰

بر اساس داده‌های جدول ۱۰، در سطح معنی‌داری آنوا کوچکتر از ۰/۰۵، مشخص است که تفاوت معنی‌داری در رابطه با سطح دانش کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابدارای آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش وجود دارد. در ضمن، نتایج به‌دست آمده از آزمون توکی بیان می‌کند که سطح دانش کتابداران عضو هر سه گروه بحث نسبت به اشتراک دانش متفاوت بوده است. در این میان، کمترین میانگین سطح دانش کتابداران مذکور نسبت به اشتراک‌گذاری دانش مربوط به پاسخگویان گروه بحث ایران و بیشترین میانگین نیز مربوط به پاسخگویان گروه بحث استرالیا است. (جدول ۱۱)

فرضیه ۳: بین نگرش کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۲. نتایج حاصل از آزمون کروسکال والیس در رابطه با نگرش نسبت به اشتراک دانش در میان کتابداران

نگرش	تعداد	میانگین رتبه	درجه آزادی	Chi square
آمریکا	۱۵۰	۲۲۵/۶۶	۲	۴۷/۳۷۹
استرالیا	۱۳۰	۲۲۷/۲۷		
ایران	۱۲۰	۱۴۰/۰۵		
کل	۴۰۰			

بر اساس داده‌های جدول ۱۲، در سطح معنی‌داری آزمون کروسکال والیس کوچکتر از ۰/۰۵، تفاوت معنی‌داری به لحاظ نگرش کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش وجود دارد. در ضمن، با توجه به میانگین رتبه‌ها، کمترین میزان نگرش نسبت به اشتراک دانش مربوط به پاسخگویان گروه بحث ایران و بیشترین میزان مربوط به پاسخگویان گروه بحث آمریکا بوده است.

فرضیه ۴: بین شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۳. نتایج حاصل از آنالیز واریانس به لحاظ شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش کتابداران

مجموع مجذورات	آماره F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	سطح معنی داری
۲۹۸/۳۴۵	۴/۱۳۴	۱۴۹/۱۷۳	۲	۰/۰۱۸
۱۴۶۷۹/۳۳۲		۳۶/۹۷۶	۳۹۷	
۱۴۹۷۷/۶۷۷			۳۹۹	
کل				

جدول ۱۴. نتایج حاصل از آزمون توکی در رابطه با عوامل بازدارنده در میان کتابداران

گروه بحث الکترونیکی	تعداد	مقایسه میانگین با آلفا = ۰/۰۵	
		۱	۲
آمریکا	۱۵۰	۲۵/۹۸	
استرالیا	۱۳۰	۲۷/۴۰	۲۷/۴۰
ایران	۱۲۰		۲۸/۰۱
سطح معنی داری	۴۰۰	۰/۱۴۰	۰/۶۹۴

بر اساس داده‌های جدول ۱۳، در سطح معنی داری آنوا کوچکتر از ۰/۰۵، تفاوت معنی داری به لحاظ شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک گذاری دانش در میان کتابداران مورد مطالعه در سه گروه بحث وجود دارد. البته با توجه به نتایج حاصل از آزمون توکی این تفاوت بین کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و ایران می‌باشد. در ضمن، طبق جدول ۱۴، نتایج به دست آمده از آزمون توکی بیان می‌کند که کمترین میانگین میزان عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش را پاسخگویان گروه بحث آمریکا و بیشترین میانگین میزان عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش را پاسخگویان گروه بحث ایران داشتند.

جدول ۱۵. تحلیل رگرسیون شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش در میان کتابداران

شاخص آماری	گروه بحث	ضریب همبستگی (r)	R ²	تعدیل شده R ²	F	سطح معنی دار
۱	استرالیا	۰/۵۶۲	۰/۳۱۵	۰/۳۱۱	۶۸/۱۸۸	۰/۰۰۰
۲	ایران	۰/۶۹۴	۰/۴۸۱	۰/۴۷۷	۱۱۸/۶۱۷	۰/۰۰۰
۳	آمریکا	۰/۵۰۳	۰/۲۵۳	۰/۲۴۷	۳۹/۹۳۴	۰/۰۰۰

جدول ۱۵ تحلیل رگرسیون شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش را به تفکیک سه گروه بحث نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر در استرالیا معادل ۰/۵۶۲، در ایران معادل ۰/۶۹۴ و در آمریکا معادل ۰/۵۰۳ محاسبه شد. همان طور که مشخص است، شدت تأثیر عوامل بازدارنده در اشتراک گذاری دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث ایران بیش از سایر گروه‌ها ارزیابی شد.

جدول ۱۶. ضریب رگرسیون عوامل بازدارنده بر اشتراک دانش در میان کتابداران

شاخص آماری رگرسیون	کشور	ضرایب رگرسیون	خطای استاندارد	بتای استاندارد	T	سطح معنی‌داری
ضریب ثابت	استرالیا	۱۲۳/۵۳۷	۴/۸۲۴	-	۲۵/۶۱۰	۰/۰۰۰
عوامل بازدارنده		۱/۴۹۱	۰/۱۸۱	۰/۵۶۲	۸/۲۵۸	۰/۰۰۰
ضریب ثابت	ایران	۱۲۱/۳۹۶	۴/۳۰۷	-	۲۸/۱۸۹	۰/۰۰۰
عوامل بازدارنده		۱/۶۶۵	۰/۱۵۳	۰/۶۹۴	۱۰/۸۹۱	۰/۰۰۰
ضریب ثابت	آمریکا	۱۲۹/۸۱۰	۴/۳۰۷	-	۳۰/۱۳۹	۰/۰۰۰
عوامل بازدارنده		۰/۹۵۴	۰/۱۵۱	۰/۵۰۳	۶/۳۱۹	۰/۰۰۰

یافته‌های جدول ۱۶ گویای این مطلب است که شدت تأثیر عوامل بازدارنده بر اشتراک گذاری دانش به ترتیب در میان کتابداران عضو گروه بحث ایران، استرالیا و آمریکا مطرح است.

فرضیه ۵: بین شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک گذاری دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی کتابداران آمریکا، استرالیا و ایران تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۷. نتایج حاصل از آزمون کروسکال والیس به لحاظ شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک دانش در میان کتابداران

ابزار	تعداد	میانگین رتبه	Chi square	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
آمریکا	۱۵۰	۱۸۴/۸۱	۹/۶۷۸	۲	۰/۰۰۸
استرالیا	۱۳۰	۱۹۳/۹۳			
ایران	۱۲۰	۲۲۷/۲۳			
کل	۴۰۰				

با توجه به جدول ۱۷، در سطح معنی‌داری آزمون کروسکال والیس کوچکتر از ۰/۰۵، تفاوت معنی‌داری به لحاظ شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کتابداران مورد مطالعه در سه گروه بحث وجود دارد. در ضمن، با توجه به میانگین رتبه‌ها، کمترین میزان شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش مربوط به پاسخگویان گروه بحث آمریکا و بیشترین میزان شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش مربوط به پاسخگویان گروه بحث ایران است.

جدول ۱۸. تحلیل رگرسیون برای بررسی شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کتابداران

شاخص آماری رگرسیون	کشور	ضریب همبستگی (r)	R ²	تعدیل شده R ²	F	سطح معنی‌داری
۱	استرالیا	۰/۶۳۵	۰/۴۰۳	۰/۳۹۹	۱۰۰/۱۰۹	۰/۰۰۰
۲	ایران	۰/۶۹۴	۰/۴۸۱	۰/۴۷۷	۱۱۸/۶۵۵	۰/۰۰۰
۳	امریکا	۰/۳۸۹	۰/۱۵۱	۰/۱۴۴	۲۱/۰۵۲	۰/۰۰۰

در جدول ۱۸ تحلیل رگرسیون شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش به تفکیک سه گروه بحث نشان داده شده است. ضریب همبستگی بین این دو متغیر در استرالیا معادل ۰/۶۳۵، در ایران معادل ۰/۶۹۴، و در آمریکا معادل ۰/۳۸۹ است.

جدول ۱۹. ضریب رگرسیونی عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش کتابداران

شاخص آماری رگرسیون	کشور	ضرایب رگرسیون	خطای استاندارد	بنای استاندارد	T	سطح معنی‌داری
ضریب ثابت	استرالیا	۸۹/۱۹۳	۷/۳۷۹	-	۱۲/۰۸۷	۰/۰۰۰
عوامل مشوق		۲/۷۸۰	۰/۲۷۸	۰/۶۳۵	۱۰/۰۰۵	۰/۰۰۰
ضریب ثابت	ایران	۸۵/۶۴۳	۷/۵۳۸	-	۱۱/۳۶۲	۰/۰۰۰
عوامل مشوق		۳/۰۴۵	۰/۲۸۰	۰/۶۹۴	۱۰/۸۹۳	۰/۰۰۰
ضریب ثابت	امریکا	۱۲۷/۸۳۵	۶/۳۱۷	-	۲۰/۲۳۷	۰/۰۰۰
عوامل مشوق		۱/۰۳۷	۰/۲۲۶	۰/۳۸۹	۴/۵۸۸	۰/۰۰۰

یافته‌های جدول ۱۹ مشخص نمود که شدت تأثیر عوامل مشوق بر اشتراک‌گذاری دانش به ترتیب در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی ایران، استرالیا و آمریکا می‌باشد.

فرضیه ۶: بین ابزارهای مورد استفاده کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی کتابداران ایران، آمریکا و استرالیا برای اشتراک گذاری دانش تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۲۰. نتایج حاصل از آزمون کروسکال والیس در رابطه با ابزارهای مورد استفاده کتابداران برای اشتراک دانش

آزمون کروسکال والیس در رابطه با ابزارهای مورد استفاده کتابداران					
ابزار	تعداد	میانگین رتبه	سطح معنی داری	درجه آزادی	Chi square
آمریکا	۱۵۰	۲۰۴/۴۱	۰/۰۰۰	۲	۲۶/۳۵۰
استرالیا	۱۳۰	۲۳۳/۹۵			
ایران	۱۲۰	۱۵۹/۳۷			
کل	۴۰۰				

طبق داده‌های جدول ۲۰، در سطح معنی داری آزمون کروسکال والیس کوچکتر از ۰/۰۵، تفاوت معنی داری در رابطه با ابزارهای مورد استفاده کتابداران عضو سه گروه بحث الکترونیکی در رابطه با اشتراک گذاری دانش وجود دارد. در ضمن، با توجه به میانگین رتبه‌ها، کمترین میزان استفاده از ابزارهای اشتراک دانش مربوط به پاسخگویان گروه بحث ایران و بیشترین میزان مربوط به پاسخگویان گروه بحث استرالیا بوده است.

نتیجه‌گیری

به لحاظ دانش کتابداران نسبت به اشتراک دانش، نتایج نشان داد که کتابداران عضو گروه بحث ایران نسبت به اهمیت اشتراک دانش در سازماندهی دانش شخصی و نقشی که این فعالیت می‌تواند در رفع ابهامات تخصصی و حرفه‌ای آنها داشته باشد، در حد متوسط آگاه بودند. نتایج پژوهش عطاپور (۱۳۸۸) با بخشی از یافته پژوهش حاضر که به دانش متوسط کتابداران عضو گروه بحث ایران اشاره دارد، همسو است. یافته‌های پژوهش پریخ (۱۳۸۵) و پریخ و دیگران (۲۰۰۸) به آگاهی مثبت کتابداران مرجع عضو گروه بحث الکترونیکی آمریکا نسبت به اشتراک گذاری دانش اشاره دارد. از دیدگاه پاسخگویان پژوهش حاضر، اشتراک دانش هنوز به طور کامل به عنوان یک هدف در کتابخانه‌ها مطرح نشده است.

به لحاظ رفتار، کتابداران عضو هر سه گروه بحث، رفتار فعالی نسبت به اشتراک دانش داشتند و تمایل داشتند تا دانش خود را با همکاران به اشتراک بگذارند. در یک مقایسه کلی،

کتابداران عضو دو گروه بحث استرالیا و آمریکا رفتار فعال‌تری نسبت به کتابداران عضو گروه بحث ایران در رابطه با اشتراک‌گذاری دانش داشتند. در پژوهش ژو، بردلی و لیانگ^۱ (۲۰۱۱) اعضای گروه‌های مجازی تمایل داشتند تا داوطلبانه دانش و تجربیات خود را با سایر اعضای گروه به اشتراک بگذارند. افزون بر این، یافته‌های یانگ (۲۰۰۸) مشخص کرد که کارکنان هتل‌های بین‌المللی تایوان تمایل داشتند بدون انتظاری از دیگران، به اشتراک دانش و تجربیات خود با آنها بپردازند. این نتایج با یافته‌های پژوهش حاضر همسو می‌باشند. شناسایی عوامل تأثیرگذار بر رفتار کتابداران نسبت به اشتراک‌گذاری دانش و الگوپردازی از آنها به منظور ارائه راهکارهایی برای بهبود رفتار اشتراک دانش کتابداران ایران مفید خواهد بود.

در راستای شناسایی عوامل بازدارنده اشتراک دانش، یافته‌ها نشان داد که کلیه عوامل فردی، سازمانی و همچنین عامل فن‌آوری (عدم آشنایی با نحوه کار و استفاده از ابزارها) به عنوان موانع اشتراک دانش در میان آنها شناخته شدند. لازم به ذکر است که شدت تأثیر عوامل پیش‌گفته متفاوت بود؛ به طوری که شدت تأثیر عوامل سازمانی در میان کتابداران عضو گروه بحث آمریکا و ایران و شدت تأثیر عامل فن‌آوری در میان کتابداران عضو گروه بحث استرالیا به عنوان موانع اصلی آنها در اشتراک دانش با همکاران در سازمان مشخص شدند. میرغفوری، صادقی آرائی و صابری (۱۳۸۷) موانع فردی، سازمانی و فن‌آوری را بر اشتراک دانش کارکنان مؤثر دانستند. به عقیده آنها تأثیر موانع سازمانی بیش از موانع فن‌آوری و فردی بر اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان مطرح بوده است. نتیجه پژوهش فوق موافق با دیدگاه کتابداران عضو گروه بحث ایران در رابطه با عوامل بازدارنده است، زیرا آنها نقش عوامل بازدارنده سازمانی را بیش از عوامل فردی و فن‌آوری در اشتراک دانش با دیگران مؤثر دانستند. در بسیاری از پژوهش‌ها نبود فرهنگ سازمانی بزرگترین مانع اشتراک دانش محسوب شده است (پریخ، ۱۳۸۵؛ عطاپور، ۱۳۸۸).

در رابطه با شناسایی عوامل مشوق اشتراک دانش، یافته‌ها نشان داد که کلیه عوامل فردی و سازمانی مطرح شده در پژوهش حاضر به عنوان عوامل مشوق در میان پاسخگویان شناخته شدند. لی و اهن^۲ (۲۰۰۷) سیستم پاداش‌دهی را در افزایش عملکرد مدیریت دانش کارکنان

1. Xue, Bradley and Liang

2. Lee and Ahn

مؤثر دانستند. بر خلاف نتیجه این پژوهش، یافته‌های پژوهش توحیدی‌نیا و موسی‌خانی (۲۰۱۰) نشان داد که سیستم پاداش‌دهی بر اشتراک دانش افراد تأثیری ندارد. در راستای نتیجه پژوهش حاضر، یافته پژوهش کبررا، کولینیس و سالگدو^۱ (۲۰۰۶) نیز سیستم پاداش‌دهی را عاملی مشوق مشوق در اشتراک دانش کارکنان معرفی کرده است. در رابطه با تعهد سازمانی، یانگک (۲۰۱۰) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که تعهد سازمانی بر نگرش مثبت کارکنان نسبت به اشتراک دانش تأثیر به‌سزایی دارد که موافق با نتیجه پژوهش حاضر است.

کسب دانش و تجربیات جدید به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مشوق فردی در میان کتابداران هر سه گروه بحث مشخص گردید. نتایج پژوهش کبررا، کولینیس و سالگدو (۲۰۰۶) یافته پژوهش حاضر را تأیید می‌کند؛ زیرا یافته‌های آنها بر یادگیری متقابل و کسب دانش و تجربیات جدید از طریق اشتراک‌گذاری دانش با همکاران تأکید داشته است. در بسیاری از پژوهش‌ها، حس رضایت‌مندی و لذت کمک به دیگران به عنوان بارزترین عوامل مشوق فردی بر اشتراک‌گذاری دانش افراد تعیین گردیده است (یو، لو و لئو^۲، ۲۰۱۰؛ جون، کیم و کوه^۳، ۲۰۱۱) که با نتیجه پژوهش حاضر نیز همسو هستند. یکی دیگر از عوامل مشوق فردی در پژوهش حاضر، ارتقای وجه علمی و شهرت در میان همکاران معرفی شد که با نتیجه پژوهش جون، کیم و کوه (۲۰۱۱) که مولفه فوق را به عنوان عاملی مشوق در میان کارکنان مورد اثبات قرار داده است، همخوانی دارد.

در راستای شناسایی ابزارهایی مورد استفاده کتابداران، یافته‌ها نشان داد که کلیه ابزارهای نام برده با تفاوت‌هایی در میزان استفاده آنها مورد توجه کتابداران هر سه گروه بحث قرار داشت؛ به طوری که ابزارهای غیررسمی و الکترونیکی بیش از سایر ابزارها مورد استفاده آنها بوده است. پژوهش پریخ (۱۳۸۵) نشان داد که کتابداران بخش مرجع کتابخانه‌های دانشگاهی گروه بحث الکترونیکی آمریکا بیشتر از روش‌های غیررسمی (ارتباطات رو در رو) برای اشتراک دانش استفاده می‌کنند که همسو با نتایج این پژوهش می‌باشد. به طور کلی، هر چه زیرساخت‌های فن‌آوری در کتابخانه‌ها مهیاتر و آگاهی کتابداران از فن‌آوری‌های موجود بیشتر باشد، ارتباطات درون و برون سازمانی میان کتابداران افزایش می‌یابد و توجه مدیران و سیاستگذاران کشور به این امر، زمینه‌ساز همکاری‌های دوجانبه میان کتابداران خواهد بود.

1. Cabrera, Collins and Salgado

2. Yu, Lu and Liu

3. Jeon, Kim and Koh

به لحاظ نگرش، کتابداران عضو هر سه گروه بحث نگرش خوش‌بینانه‌ای نسبت به اشتراک دانش داشتند؛ اما کتابداران عضو دو گروه بحث استرالیا و آمریکا نگرش خوش‌بینانه‌تری نسبت به کتابداران عضو گروه بحث ایران در رابطه با اشتراک دانش از خود نشان دادند. یافته پژوهش یانگ (۲۰۱۰) حاکی از نگرش مثبت کارکنان هتل‌های بین‌المللی تایوان نسبت به اشتراک‌گذاری دانش است که یافته‌های این پژوهش نتیجه پژوهش حاضر را تا حدودی تأیید می‌کند. نگرش خوش‌بینانه می‌تواند به دلیل میزان دانشی که کتابداران عضو گروه‌های بحث استرالیا، آمریکا و ایران نسبت به اشتراک دانش داشتند باشد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، هر چه دانش کتابداران نسبت به اشتراک دانش بیشتر باشد، بر نگرش آنها نسبت به این فعالیت می‌افزاید. همچنین هر چه سطح آگاهی آنها از موضوعات جدید علمی در رشته کتابداری و حتی سایر حوزه‌ها بیشتر باشد، اعتماد به نفس بیشتری برای شرکت در فعالیت‌های مشارکتی دارند؛ به طوری که اشتراک دانش را امری برای کسب دانش و تجربیات جدید تلقی کرده و سعی می‌کنند با انجام چنین فعالیت‌هایی به رشد حرفه و تخصص خود بیفزایند.

پیشنهادها

۱. از آن جایی که دانش کتابداران عضو گروه بحث ایران نسبت به ارزش و اهمیت اشتراک‌گذاری دانش در حد متوسط ارزیابی شد، پیشنهاد می‌گردد برای کتابداران کارگاه‌های آموزشی مشارکتی در حوزه مدیریت و اشتراک دانش و مباحث مرتبط با آن برگزار شود. جلسات و میزگردهای علمی میان مدیران و کتابداران در راستای افزایش اشتراک دانش به بهبود دانش شخصی و سازمانی می‌انجامد.
۲. شدت تأثیر عوامل مشوق اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه بحث ایران بیش از کتابداران سایر گروه‌ها ارزیابی شد. بنابراین، بهتر است بر عوامل انگیزشی به منظور افزایش اشتراک دانش در میان کتابداران تأکید شود. با ارزش شمردن اشتراک دانش از سوی مدیران در کتابخانه‌ها، جذب نیروهای خلاق برای برنامه‌های مدیریت دانش، تقدیر از کتابدارانی که فعالیت‌هایی در زمینه اشتراک دانش در کتابخانه‌ها داشتند، تشکیل مخازن سازمانی، و بهینه‌سازی دانش کتابداران مجرب از طریق فراهم‌آوری امکانات مورد نیاز برای کاربردی نمودن دانش آنها در کتابخانه‌ها از جمله اقداماتی است که انگیزش کتابداران را در اشتراک دانش افزایش می‌دهد.

منابع

- اسدی، مریم (۱۳۸۳). مدیریت دانش در کتابخانه‌ها در قرن بیست و یکم. نما، ۳ (۲)، ص ۲.
- پریخ، مهری (۱۳۸۵). نقش و کارکرد فرهنگ سازمانی و عامل رهبری در توسعه اشتراک دانش از نظر کتابداران مرجع کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه موردی. مطالعات تربیتی و روانشناسی، ۷ (۱)، ص. ۱۰۵-۱۲۷.
- شکفته، مریم (۱۳۸۸). مدیریت دانش شخصی: پیش‌زمینه مدیریت دانش سازمانی. در محمد حسن‌زاده، سید امید فاطمی و ابراهیم عمرانی (ویراستاران)، مجموعه مقالات همایش ملی مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم‌کنش‌ها، ۲۶ فروردین، ص. ۲۰۷-۲۲۷. تهران: کتابدار.
- عطاپور، هاشم (۱۳۸۸). بررسی و تحلیل عوامل مؤثر بر چرخه مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه موردی کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های تهران. در محمد حسن‌زاده، سید امید فاطمی و ابراهیم عمرانی (ویراستاران)، مجموعه مقالات همایش ملی مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم‌کنش‌ها، ۲۶ فروردین، ص. ۲۵-۴۱. تهران: کتابدار.
- کشاورزی، علی حسین (۱۳۸۶). موانع و تسهیل‌کننده تسهیم دانش در سازمان‌ها. اولین کنفرانس ملی مدیریت دانش. تهران: مرکز همایش‌های بین‌المللی رازی، ۱۳-۱۴ بهمن، ص. ۱-۱۳. بازیابی شده در تاریخ ۲ دی ۱۳۸۹ از: <http://www.scribd.com/doc/41849691/null>
- کشمیری‌پور، ستاره و احمدی، مهدی (۱۳۸۸). تحلیل SWOT برای برنامه‌ریزی استراتژیک به جهت توسعه نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان در مدیریت دانش. در محمد حسن‌زاده، سید امید فاطمی و ابراهیم عمرانی (ویراستاران)، مجموعه مقالات همایش ملی مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم‌کنش‌ها، ۲۶ فروردین، ص. ۱۴-۹۳. تهران: کتابدار.
- میرغفوری، حبیب‌الله؛ صادقی آرائی، زهرا و صابری، حامد (۱۳۸۷). بررسی و تجزیه و تحلیل موانع تسهیم دانش در سازمان‌های دولتی. مطالعه موردی، سازمان‌های دولتی استان یزد. ششمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت دانش، تهران: مرکز همایش‌های بین‌المللی رازی، ص. ۱-۱۷. بازیابی شده در تاریخ ۵ اردیبهشت ۱۳۹۰ از: http://www.civlica.com/Paper-IRIMC06-IRIMC06_096.html

References

- Cabrera, A.; Collins, W. C. and Salgado, J. F. (2006). Determinants of individual engagement in knowledge sharing. *International Journal of Human Resource Management*, 17 (2), 245-264. Retrieved November 02, 2010, from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09585190500404614>
- Dulaimi, M. F. (2007). Case studies on knowledge sharing across cultural boundaries. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 14 (6), 550-567. Retrieved September 05, 2010, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1637532>

- Jeon, S.; Kim, Y. G. and Koh, J. (2011). An integrative model for knowledge sharing in communities of practice. *Journal of Knowledge Management*, 15 (2), 251–269. Retrieved January 14, 2011, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1915581>
- Kamasak, F. and Bulutlar, F. (2010). The influence of knowledge sharing on innovation. *European Business Review*, 22 (3), 306-317. Retrieved January 14, 2011, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1860272>
- Lee, D. J. and Ahn, J. H. (2007). Reward systems for intra-organizational knowledge sharing. *European Journal of Operational Research*, 180, 938–956.
- Parirokh, M.; Daneshgar, F. and Fattahi, R. (2008). Identifying knowledge sharing requirements in academic libraries. *Library Review*, 57 (2), 107-122. Retrieved September 05, 2010, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1717837>
- Tohidinia, Z.; Mosakhani, M. (2010). Knowledge sharing behaviour and its predictors. *Industrial Management & Data Systems*, 110 (4), 611–63. Retrieved May 03, 2011, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1858109&show=html>
- Xue, Y.; Bradley, J. and Liang, H. (2011). Team climate, empowering leadership, and knowledge sharing. *Journal of knowledge management*, 15 (2), 299–312. Retrieved January 04, 2011, from: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1915583&show=html>
- Yang, J. T. (2007). Knowledge sharing: investigating appropriate leadership roles and collaborative culture. *Tourism Management*, 28 (2), 530–543. Retrieved January 04, 2011, from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517706001476>
- Yang, J. T. (2008). Individual attitudes and organizational knowledge sharing. *Tourism Management*, 29 (2), 345-353. Retrieved January 04, 2011, from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517707000611>
- Yang, J. T. (2010). Antecedents and consequences of knowledge sharing in international tourist hotels. *International Journal of Hospitality Management*, 29, 42–52. Retrieved January 04, 2011, from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278431909000681>
- Yu, T. K.; Lu, L. C. and Liu, T. F. (2010). Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs. *Computers in Human Behavior*, 26, 32–41. Retrieved September 05, 2010, from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563209001265>.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

حسن‌زاده، محمد؛ قربانی بوساری، رقیه و زارعی، هاجر (۱۳۹۳). بررسی و مقایسه اشتراک دانش در میان کتابداران عضو گروه‌های بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، آمریکا و استرالیا. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۰ (۱)، ۱۲۷–۱۴۹.

An Investigation to Knowledge Sharing amongst Librarians in Three Electronic Discussion Groups (ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list)

Mohammad Hassanzadeh (Corresponding author)
Assistant Professor, Department of KIS, Tarbiat Modares University
hasanzade@modares.ac.ir

Roghayeh Ghorbani Busari
M. A. of KIS, Librarian of Pharmacy Colledge, Tabriz University of Medical Science
R.ghorbani.b@gmail.com

Hajar Zaree'i
Assistant Professor, Department of KIS, Islamic Azad University, Tonekabon Branch
hajar_zarei@toniau.ac.ir

Received: 26th November 2011; Accepted: 30th May 2012

Abstract

Purpose: The current research aims to investigate the status of knowledge sharing amongst librarians in LIS, ALA and ALIA discussion groups.

Methodology: Through purposive sampling, librarians from three discussion groups (ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list) who announced their intention to participate in the research (460 people) were asked to complete the questionnaire between 2010/10/23 – 2011/05/22 This is a survey research and a type of applied research. Data was collected from 400 questionnaires that were completed by respondents.

Findings: The results showed that participants from the three discussion groups have both active behavior and a positive attitude towards knowledge sharing. The LIS Librarians' knowledge has been evaluated as being lower than the knowledge of librarians on the other two mailing lists. According to the findings, there are meaningful differences between the knowledge, behavior and attitude of librarians towards knowledge sharing in the three discussion groups. In regard to inhibitors and motivators of knowledge sharing, the findings showed that, there were differences in the attitudes of librarians of the three groups in relation to the effective individual, organizational and technological knowledge sharing factors. In addition, there were meaningful differences between the attitudes of the LIS, ALA & ALIA regarding the degree of influence of motivators and inhibitors on knowledge sharing. The greatest number of librarians from all the three groups used electronic methods for sharing knowledge, but the rate of their usage was different. Overall, the status of knowledge sharing amongst librarians in ALIA and ALA electronic discussion groups was considered to be better than that of librarians in LIS.

Originality/Value: This article is pioneer in the study of knowledge sharing on the basis of behavior, knowledge, and attitudes of librarians among ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list.

Keywords: knowledge sharing, librarians, ALA, ALIA, LIS .

An Investigation to Knowledge Sharing amongst Librarians in Three Electronic Discussion Groups (ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list)

Mohammad Hassanzadeh (Corresponding author)
Assistant Professor, Department of KIS, Tarbiat Modares University
hasanzade@modares.ac.ir

Roghayeh Ghorbani Busari
M. A. of KIS, Librarian of Pharmacy Colledge, Tabriz University of Medical Science
R.ghorbani.b@gmail.com

Hajar Zaree'i
Assistant Professor, Department of KIS, Islamic Azad University, Tonekabon Branch
hajar_zarei@toniau.ac.ir

Received: 26th November 2011; Accepted: 30th May 2012

Abstract

Purpose: The current research aims to investigate the status of knowledge sharing amongst librarians in LIS, ALA and ALIA discussion groups.

Methodology: Through purposive sampling, librarians from three discussion groups (ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list) who announced their intention to participate in the research (460 people) were asked to complete the questionnaire between 2010/10/23 – 2011/05/22 This is a survey research and a type of applied research. Data was collected from 400 questionnaires that were completed by respondents.

Findings: The results showed that participants from the three discussion groups have both active behavior and a positive attitude towards knowledge sharing. The LIS Librarians' knowledge has been evaluated as being lower than the knowledge of librarians on the other two mailing lists. According to the findings, there are meaningful differences between the knowledge, behavior and attitude of librarians towards knowledge sharing in the three discussion groups. In regard to inhibitors and motivators of knowledge sharing, the findings showed that, there were differences in the attitudes of librarians of the three groups in relation to the effective individual, organizational and technological knowledge sharing factors. In addition, there were meaningful differences between the attitudes of the LIS, ALA & ALIA regarding the degree of influence of motivators and inhibitors on knowledge sharing. The greatest number of librarians from all the three groups used electronic methods for sharing knowledge, but the rate of their usage was different. Overall, the status of knowledge sharing amongst librarians in ALIA and ALA electronic discussion groups was considered to be better than that of librarians in LIS.

Originality/Value: This article is pioneer in the study of knowledge sharing on the basis of behavior, knowledge, and attitudes of librarians among ALA, ALIA & LIS-Iranian discussion list.

Keywords: knowledge sharing, librarians, ALA, ALIA, LIS .